بەرگری کردن لە ئازادی یان پاساو کردنی سەرکوت ودا پڵۆسین!؟؟

لە پەراوێزی حوکمی 30ساڵ زیندانی د. کەمالی سەید قادر

ئیبراهیم حسین

لە دادگاییێکی نهێنی وحیزبی ودەست وبرد وپاش نزیکەی 50 ڕۆژێک لە بێ سەروشوێن کردن وڕاگرتنی لە خراپترین هەل هومەرجی ژیان لەلایەن دەزگای جاسوسی وئەمنیەکانی دەسەڵاتی پارتی ، حوکمی 30ساڵ زیندانی بەسەر د.کمال سید قادر داسەپێنرا.

بەڵام ئەمە تەنها حوکمێک نەبوو کەدەسەڵاتدارانی هەولێر بیانەوێ لەڕێگایەوە ئەوتۆمەتانە لەسەر خۆیان لابەرن کە گوایە لەلایەن دکتۆر کمالی سید قادرەوە دراوەتە پاڵیان و تەنها تۆڵەیەکی شەخسی خێڵەکی بنەماڵەیی وخێزانیش نیە کە بە هۆیەوە بخوازرێ ئەوکەس ولایەنەی کەتەعن کراوە ، نا ڕەوایی ئەو تەعنە بسەلمێنێ و مافی کەس ولایەنی تەعن کراو بگێڕێتەوە. بۆ هەریەک لەمانە سەرانی پارتی و دەسەڵاتی هەولێر دەیانتوانی ڕێگای دادگا بگرنە بەر ، دەیانتوانی و دەکرا پەنا بەرنەبەر ئەو دادوعەدالەتەی کە شەوو ڕۆژ ئیددیعا دەکەن کە بە نیازن خەڵکی کوردستانی پێ شاد بکەن و لە کوردستان بەرقەراری بکەن وکمالی سید قادر بکێشنە پای و لەبەردەم خەڵکی کوردستان و ڕای گشتی دا بەرگری لە پاکی و بێبەری خۆیان لەو تۆمەتانە بکەن . ئەمە مافی سروشتی و سەرەتایی هەر کەس ولایەنێکەو لەوانە پارتی خۆیشی!!

بەڵام ڕفاندن وبێ سەروشوێن کردن ودواتر سەپاندنی حوکمی 30ساڵ زیندان بەسەر کمالی سید قادرلە شێوەی ئێستای دا و بەهەموو لایەنە پڕ ئازارە شەخسی وئینسانیەکەی بۆ ئەوکەسە، ئیتر لەتۆڵەیەکی خێڵەکی و شەخسی لە نوسەرێک، نارازیەک و نەیارێکی شەخسی تێدەپەڕێ وچوارچێوەومەودایەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی فراوانتر بە خۆیەوە دەگرێت و پەیوەست دەبێتەوە بە چارەنووسی ئازادی و ماف و ئازادیە سەرەتایی و سروشتی وبێ ئەملائەولاکانی هاوڵاتی و جێگەو ڕێگە ی ئەم ماف و ئازادیانە لە فەلسەفەییێکی سیاسی وکۆمەڵایەتی کە دەسەڵاتی ئەمرۆی کوردستان پەیرەوی لێ دەکاو هەر بەوپێیەش ئەفسانەی دیموکراسی بوون و پێشکەوتوخوازبوون و بەو مانایەش جیاواز بوونی دەسەڵاتی ئەمرۆی کوردستانی لە دەسەڵات و ڕژێمە تۆتالیتێر ودیکتاتۆریەکانی تری دنیا و ناوچەکەی خستە بەردەم لێشاوێکی گەورەی لە ڕەخنەو بێزاریەکی کۆمەڵایەتی سەرجەم ئینسانە ئازادیخوازەکان.

ئەم ڕووداوە ئەنجامەکەی تەنیا ئەوە نەبوو کە ماهیەتی دەسەڵاتی ئەمرۆی کوردستانی ڕووت کردەوە لەو ڕەهەندەوەهەم ئامێزەی کە دەیەویست ئەودەسەڵاتە لە ژێرناوی نەتەوەوبەرژەوەندی نەتەوەیی و خەباتی نەتەوە، خەسڵەتێکی درۆینەی دیموکراتیک وخەڵک پەسەندتر بەو دەسەڵاتانە بداو بەوجۆرە ڕەواییەکی پێش وەخت و سازکراو و نا واقیعی ئەوتۆی پێ بدەن کە لە ڕەخنەو پەلاماری ئازادیخوازی کۆمەڵگا دەربازی بکەن، بەڵکوو لە هەمان کاتدا سەرجەم ئەو بۆچوون و ڕەهەندە ڕوناکبیری و کەمتر سیاسیەشی دوچاری قەیرانێکی ناسنامەیی کرد کەلە فەلەکی دەسەڵاتی کوردایەتی دا هێشتا بە دوای ئەفسانەی کۆمەڵگایەکی تولێرانس و مەدەنی و هاوچەرخ دا دەگەڕێن و دەیانەوێ لە ڕەخنە گرتن لە

کەم وکوریەکانی ئەودەسەڵاتەوە، ناکامیەکانی ئەو بزووتنەوەیە و دەسەڵاتەکەی و ناسازگار بوونی لەگەڵ ئازادی و پێوەرەشارستانی ترو ئینسانی ترەکانی دنیای ئەمڕۆ پینەو پەرۆ بکەن.

بەشێک لەو بۆچونانە ئەم جۆرە رەفتارە دەگێرنەوە بۆ ئەوەی کە گوایەدەسەڵاتەکانی ئەمڕۆی کوردستان لە خوێندنەوەو تێگەیشتینی نۆرم وپێوەرە ئینسانی وتولێرانسەکانی ژیان ورەهەندەکانی دیموکراسی وئازادی زەین کوێرن بە هەڵەداچوون و یان لێی نازانن یان ئەوەی کە کێشەی سەرەکی نەبوون ونەرِسکانی دەزگاکان ودەسەڵاتی دەزگاکانە(دەسەڵاتی موئسسات)لێرەشەوە بەناچاری لەبری ئەوەی بگاتە خوێندنەوەیەکی جیددی وریشەیی وئینسانگەرا لەرِەخنەی ستراکچەری کولتور وگوتاری دیکتاتۆریانەو توتالیتێرانەی دەسەڵاتی ئەمڕۆی کوردستان لە رەفتاری لەگەڵ ئازادی و مافەکانی خەڵک ونەیاران دەگاتە کۆمەڵێک کۆمەڵێک گلەیی و پێشنیارو ئامۆژگاری لەکارەکتەری ئەودەسەڵاتەو لەباشترین حاڵەتدا لەرِەفتاری سەرەرِۆیانەی ئەودەسەڵاتەدا خیانەت و کارەساتێکی نەتەوەیی دەبینێتەوە!!

بەڵام راستیەکەی ئەوەیە کەقەیرانی ئەمڕۆ بە هیچ جۆرێک قەیرانی بەدحاڵی بوون و زەین کوێری دەسەڵاتی ئەمڕۆی کوردستان نیەلە خوێندنەوە وبەهەند وەرگرتنی نۆرم وپێوەرە ئینسانی وتۆلێرانسەکانی ژیان وئازادی ،بەڵکو قەیرانی خاڵی بوونی ستراکچەروبونیادی کولتوروگوتارو فەلسەفەی سیاسی وکۆمەڵایەتی ئەو دەسەڵاتەیە لە نۆرم وبەهاو پێوەرە ئینسانی وتۆلێرانسەکانی ژیان. قەیرانی رووت بوونەوە ودالمالرانی دەسەڵاتە لەوخەون وخولیا یانەی کەبەناهەق بەو دەسەڵاتەدا هەڵواسراون یان هەڵواسرابوون ودەرکەوتنی دەسەڵاتی ئەمڕۆی کوردستانە وەک خۆی بە دوور لەو جوانکاری وەکیاجەدیموکراتیک ودیکۆرە زیادانەی کەدەسەڵات بەناچاری بۆیاری یاری کردن بە هەست وسۆزەکانی هاوڵاتی وراوکردنی ئیرادەی خەڵک ورِامکردنییان لەخزمەتی ئیرادەوبەرژەوەندیەکانی خۆی بەخۆیەوە گرتبوی.قەیرانی بە هێند هەڵنەگرتنی خواستی قوڵی ئازادی وکۆمەلگایەکی ئازادە لەلایەن دەسەڵاتەوە. قەیرانی نەبوونی دادێکە لەو مەلەکەتەدا هەتا بە هانای پاراستنی ماف و ئازادیەکانی هاوڵاتیانەوە بێ ، هەتا بەهانای ئەو کەسانەوە بێ کە دەکەونە بەرشاڵاوی سەرکوت وداپڵۆسینی دەسەڵاتەوە،دادێک لەئارادانیە کە کۆنترۆلی هەوا وهەواس وئارەزووە سەرەرۆکانی دەسەڵات بکا وسنورەکانی دیاری بکاو بیخاتە وە سەر شوێنی واقیعی خۆی،کە گرەنتیەک بدا بە هاوڵاتی تابتوانێ وەک ئەوەی کە دەبێ و پێویستە گوزارشت لە ئیرادەو خواستەکانی خۆی بکاو ماف وئازادیەکانی خۆی بەبێ ترس پیادە بکا. دەریخست کە زمان وگوتاری دەسەڵات، زمان وگوتارێکی لێواو لێوە لە توندو تیژی و بێدادی.

وسەرەنجام ئەوبۆچوونە بەسەرسورِمانێکی بێ وەڵام و مەتەڵ ئاسا دەگا سەبارەت بەوپرسە گرنگ وچارەنووسسازانە.بۆیە ناتوانێ و نایەوێ ئازادی وبەرگری کردن لەئازادی لەتەپ وتۆزی ئەوچەمکە فیکری وسیاسیانە دەربکێشێ کۆمەڵێک پیرۆزی پێش وەخت وئەزەلی کە سەروی رەخنەو سەروی هەموو بەهاکانی ترە کەرەستە وماتریاڵی رەوایی بەخشین بە سەرکوتی ئازادی و مافەکانی خەلک بووە وهەیە لە کێشمەکێشەکانی ئەمڕۆ بە قازانجی دەسەڵات ساغ بکاتەوە!!

یەکێکی تر لە وبۆچونانەی کەسیمایەکی دیاری رەهەندێکی فیکری و نا سیاسیە پێک دەهێنێ ئەوەیە کە پێی وایە کێشەی دەسەڵات وخەسڵەتی سەرەڕۆیانە و دیکتاتۆریانەی دەسەڵات لە ڕەفتاری لەگەڵ کۆمەڵگاو ئازادیەکانی هاوڵاتی ،دەگەڕێتەوە بۆ نەبوون ونەرسکانی دەسەڵاتێکی موئسسەساتی و موئسەسەیی نەبوونی دەسەڵاتی ئەمڕۆی کوردستان.بەپێی ئەو بۆچونە ئەگەر دەسەڵاتی موئسەسات جێگیر بکرێ ئیتر کێشەی دەسەڵاتی سەرەرۆی کوردستان چارەسەر دەبێ ئیتر نیگەرانیەک لەمەڕ پرسی بوون نەبوونی ئازادی لەئاراد نامێنێ. ئەوە بۆچوونێکە کە لە بەهێزی ولاوازی پارامەترە ئیداریەکانی دەسەڵاتی کوردستانەوە دەست پێ دەکا نەک لە خەمێکی جیددی بۆ سەروەری ئازادی لە کۆمەلگا داو رسکاندنی کۆمەڵگایەکی ئازاد وکراوەو تۆلێرانس و دواترلە بانگەواز بۆ چاکسازی وپینەوپەڕیەکی شکلی ئەو دەسەڵاتە کۆتایی دێ.ئەو بۆچوونە هەرچەندە خوێندەنەوەیەکی جیددی بۆ ئەو پرسانە نیە،بەڵام لە قەیرانی ئەمڕۆ دا ئامادەبوونێکی جیددی هەیە.ئەمە بۆچوونیکی ئینسانگەرا ورەخنەگر نیە بەقەدەر ئەوەی کەبۆچوونێکی دەسەڵاتگەرا وکورت بینە.بۆیە سەرەنجامی ئەو بۆچوونە بارهێنانی کۆمەڵگاو ناوەندی روناکبیری و سەلیقەی ئازادیخوازانەی کۆمەڵگایە بەکەمتەرخەمی وتەمبەڵیەکی ترسناک لە ئاست پرسە چارەنووسسازەکانی کۆمەڵگای کوردستان، لە ئاست پرسی ئازادی ومافە مەدەنی وفەردیەکانی خەڵکی کوردستان!!

یەکێکی تر لەو روانگەو بۆچونانەی کە لەو قەیرانەدا ئامادەیی هەیە کە بۆچونێکی دەسەڵاتگەراتر و سیاسی تر پوختە ترە ئەوەیە کەلەبەرامبەر بزووتنەوی بەرگری کردن لە ئازادی د.کمال بەتایبەتی و پێویستی مسۆگەر کردن وچەسپاندنی پرەنسیپی ئازادی بێ قەیدومەرجی لەکوردستان ،چەمکی ئاسایشی نەتەوەیی و بەرژەوەندی نەتەوەیی بەدەستەوە گرتووە و پێی وایە ئەوەی لەوسکاندالە سیاسیە بکەوێتە بەرامبەر دەسەڵاتی خۆ وڵاتیەوە، خەریکە بەرژەوەندی نەتەوە و بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی تێک دەدا . ئەو بۆچوونە بە فتوای خیانەت لەدژی ئازادیخوازان دەگاو باس کردن و پەردە لەڕوو هەڵماڵینی واقیعی سەرکوتگەری سەرەڕۆیی داپڵۆسین و خەساندنی کۆمەڵگا و زەوت کردنی ئازادی لەلایەن دەسەڵاتی هاوزمان وهاوخوێنیەوە ، بەلایەوە لە کۆمەڵێک موبالەغەی شەیتانی و گومان لێکراو لەباشترین حاڵەتدا کۆمەڵێک هەست وسۆزی ڕۆمانتیک ومناڵانە زیاتر نیە کە دەیەوێ پرۆژەکانی هەرەس پێ بهێنێ. بۆیە ئەو بۆچوونە ئاڵا ی جەنگی ئایدۆلۆجی وسیاسی دەسەڵاتە لە دژی ئازادی و ئەو بزووتنەوەو بزاوتە رەخنەگرە ئازادیخوازەی کە ئازادی وەک پرسی سەرەکی وخەمی ڕاستەقینەی خۆی ڕاگەیاندووە، ئاڵایەکە ئەو حەقە پێش وەخت لەسەر دەسەڵات تاپۆ دەکا کە حەڵاڵ وحەرامی ژیانی خەڵک دیاری بکا وسنوورەکان وپانتایەکانی ئازادی بە نیازو مەرامەکانی ئەو دەسەڵاتە بەرتەسک بکاتەوە.ئاڵاو پەرچە کردارێکە بۆ قودسیەت بەخشین بە سیمبۆلەکانی دەسەڵاتی ئەمڕۆی کوردستان . ئەم بۆچونە بە تایبەت کە بزووتنەوەی ئازادی د. کمال لە فراوان بوونەوەدایە وەک دوا دەستباری دەسەڵات گوڕێکی زۆری وەرگرتووە وقسەکەرانی خۆی لە ناوەندی ڕونلکبیری کوردی بۆ پەیدا بووە .ئەمە دەتوانێ بۆ خەڵکی کوردستان کارەساتێکی تەنانەت لەوەی کە تا ئێستاش ئەو خەڵکە بە چاوی خۆیان بینیویانە مەترسیدارتری لێ بکەوێتەوە .کارەساتی قوربانی کردنی ئاوات وئامانجە ئازدیخوازەکان ، کارەساتی بە کۆتایی گەیشتنی خولیاو ئومێدی دەست ڕاگەیشتن بە کۆمەڵگایەکی بەڕاستی تۆلێرانس و ئازادو کراوەو مۆدێرن کە تیایدا ئازادی سەروەربێ،کارەساتی دوبارەبوونەوەی ڕۆژگارەکانی سەرکووت و ترس ودڵەڕاوکی لە ماڵی خۆدا، کارەساتی ماڵ ئاوای کردنی ئاسوودەیی و خەوی ئارام ئاسودە لەسایەی ئازادی. چونکە

لەسەراسەری ئەو ناوچەیەی کە ئێمە بە ژیان کردن تیایدا مەحکوم کراوین، تیزی بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی کارخانەیەک بووە بۆ بەرهەم هێنانی تۆتالیتێرترین و خوێناویترین دەسەڵات و ڕژێمەکان.ئەوە هەر هەمان تێزی بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی بوو کە ئیجازەی بە خێڵی روناکبیرانی ناو فەلەککی ناسیۆنالیزمی عەرەب دا کە چاوپۆشی لە پرسە مرۆییەکان، پرسی ئازادی و کەرامەتی مرۆڤایەتی بکەن و ببن بەئاوێنەیەک بۆ بەخشینی ڕەوایی بە دەسەڵات ورژێمێک کە هەتک کردنی حورمەتی ئینسانی لە ژێر ناوی بەرگری کردن لەئوممە ونەتەوە هەتا ئەوپەڕی برد.هێتلەرو پینۆشەو خومەینی ودەسەڵاتە شمولی ورەهاکانی دنیای ئەمرۆ هەموو ،بەم چەکە قەسابخانەیان لەجەستەی ئەوخەڵکانە هەڵچنی کە دەکەوتنە ناو بازنەی ئەوکەسانەی بە دژایەتی ئاسایشی وڵات ونەتەوە تاوانبار دەکران ودەکران بە خائین ،هەڵگەراوە، دڵ رەش و دەکران بەشایەنی هەر سزا و قەساوەتێکی دڕندانە.ئاخر کام ڕژێم و دەسەڵاتی تۆتالیتێر هەبووە وهەیە کە لە جەنگی خۆی لە دژی ئازادی، لەسەرکوت ومل هوری خۆی دابەرامبەربە کۆمەڵگا نەچوویێتە پەنای تێزی بەرژەوەندی نەتەوەو ئاسایشی نەتەوەیی؟؟!کام دەسەڵات ورژێمی سەرکوتگەر هەبووە کە خۆی نەکا بەکوێخای خەڵک و لەژێر ناوی بەرژەوەندی نەتەوەیی خۆی نەکا بە کائین و بوونێکی پیرۆزو سەروورەخنە ولە پەنای ئەو ناوە دا نەکەوێتەشێلانی هەرچی بەها پیرۆزەکانی ژیانی مرۆڤ هەیە؟؟!!

بۆیە ئەو بۆچوونە کە بەرگی دلسۆزی بۆ ئاسایشی نەتەوەیی کرۆتە بەری و بەناوە هاتۆتە شەڕی بزووتنەوەی ئازادی د.کمال وبزووتنەوەی چەسپاندنی پرەنسیپی ئازادی بێ قەیدو مەرج، لەولاوە هیچ پرسیارێکی جیددی نیە کە لەدەسەڵاتی بکا،لەبەرامبەر ئەو سیاسەت وکاروکردەوانەی حیزبەکانی دەسەڵات لەکوردستان کە هەرکامەیان بۆخۆی بە مانای پێشێل کردنی ئیرادە و ماف و ئاسایش وئاسودەیی خەڵکی کوردستانە.لەبەرابەر دنیایەک لە گەندەڵی وناهەقی دەسەڵات بێ دەنگە، لەبەرامبەر ئەو سیاسەتە کە بەفیشەک وەڵامی خواستی خەڵک تەنانەت بۆئاو کارەبا دەداتەوە حەوسەڵەی قسەیەکی جیددی نیە، ڕاکێشانی خەڵکی کوردستان بۆ دەنگ دان بە دەستوور و دەوڵەتی عروبی ئیسلامی شیعەگەرا کەسەراپای دژی ئاوات وئامنجەکانی خەڵکی عێراق بەگشتی وخەڵکی کوردستانە بە تایبەتی و 14ساڵێک بەڕێوە بردنی کوردستان بە یاساکانی بەعس وحوکم دانی نارازیان بە هەمان یاسا و سەدان کارو کردەوەی تری لە جۆرە، موویەک لەلەشی ناجوڵێنێ و وای لێ ناکا بەوئانجامە بگا کە بەرژەوەندی نەتەوەیی لە مەترسی دایە،کەچی بێ سێ ودوو بەبێ هیچ دوودڵیەک بزووتنەوە وبزاوتی بەرگری کردن لەئازادی دەخاتە خانەی دوژمنایەتی ئەوشتەی کە خۆی ناوی لێ ناوە بەرژەوەندی ئاسایشی نەتەوەیی. لیرەدا دوو فاقی و خەسڵەتی دوو ڕوویانە ، سیاسی و واقیعی هەڵگرانی ئەم تێزە بە تەواوی خۆی نیشان دەا. خەسڵەتی پێوانە کردنی ڕاستیەکان و ژیان وکێسمەکێشەکان بە دوو پێوەر. لیرەدا دەردەکەوێ کە ئەو بۆچوونە کوڕی شەرعی دەسەڵاتە!! ئەو بۆچوونە چەترێکە کە هەموو ئەو کەسانەی لە ناوەندی روناکبیری کوردی گرتۆتە خۆ کە ئەفسانەی قودسیەت و سەرورەخنە بوونی دەسەڵاتیان قبووڵ کردووە و ئێستا خەریکن لە گەمەیەکی سیاسی ئاشکرادا ، عریزەی پاڕانەوە وبەڕائەت بۆ د. کمال پڕ دەکەنەوە و داوا لە دەسەڵات دەکەن کە بە گەورەیی خۆی بیبەخشێ ، هەموو ئەوانە دەگریتە خۆی کە خەریکن سکانداڵی سیاسی حوکمی30 ساڵ زیندانی ،دەپێچنە کەڵەک وکوڵەکی یاسا وشانۆگەری دادگاوە .

رفاندن و بێ سەروشوێن کردنی 50ڕۆژەی د.کمال سیدقادر لەلایەن دەزگای پارستنی پارتی دیموکراتی کوردستان ودواترسەپاندنی حوکمی30ساڵەی زیندانی بەسەری دا لەدادگایەکی فەرمایشی وخێراودەست وبرد،بەبێ ئەوەی هیچ ئیمکانێکی بەرگری کردن لە خۆی فەراهەم بکرێ وبەبێ ئەوەی ماف وئازادیەکانی تەنانەت تاوان بارێکیشی بۆ فەراهەم بکرێ، سکانداڵێکی سیاسی تەقاندەوە کە سنورەکانی ئەو بێ دۆش دامان وبێ دەنگیەی تێکشکاند کەتەلیسمی زەبروزەنگی دەسەڵات سەپاندبووی ولە دووڕیانی چارەنووسسازی تەسلیم بوون بەئیرادەی سەرەڕۆیانەی دەسەڵات یان دەست هەڵبڕین ودەنگ هەڵبڕین بۆبەرگری کردن لە ئازادی،ڕیزێکی بەرین لەئازادیخوازانی هێنایەپای جەنگین لەپێناو بەرگری کردن لەشکۆی ئازادی. ئەگەرچی دەنگەکان جیاواز بوون ولێکدانەوەکان هەمە جۆر وتەنانەت زۆر جاریش ناکۆک وناتەبابوون ،بەڵام هەموو ئەودەنگ ڕەنگ و وێنەو ڕەهەندە فیکری وسیاسیە جیاوازانە لە دەوری پەرچەمێک،لەدەوری بەهایەکی مرۆیی ومۆڕاڵی گەورە کەبەبێ بوونی هەموو جوانیەکان وسەرووەریەکانی ژیانی مرۆڤ بێ بایەخ دەردەچن،واتە ئازادی،وێنەو دیمەنێک لە ئینسانگەرایی و ئازادیخوازی بەرجەستەکرد کە وا پێ دەچوو لەکۆمیڵگای ئێمەدا بەرەولاوازی چووبێ!! ئەمە بزووتەنوەیەکی ئومێد بەخش و نمونەیەکی کارای دەسەڵات و توانای بزووتنەوەیەکی ئینسانگەراو ئازدیخوازە کە بێ گومان نەک هەر لە مسۆگەر کردنی ئازادی بێ قەیدو مەرجی د.کمال بەڵکو لە هەروەها لەسەپاندن وچەسپاندنی ئازادی بێ قەیدومەرج لە کوردستانیش دا کاریگەرو سەرکەوتوبێ. دەستری هەموو ئەوانە دەگوشم کە ئەو بزووتنەوەیان خستەسەر پێ!!

14.1.2006